

ÁLLATVÉDELLEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 MÁRCIUS

:: 3. SZÁM ::

TARTALOM: Állatlélektan. — A Magyar Ornithologiai Központ 1908. évi működése a gyakorlati madárvédelem terén. — Az állatvédelemről. — *Egyesületi hírek:* Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. szövetségének jóváhagyott alapszabályai. — Az O. Á. V. E. választmányi ülése. — A soproni állatvédő egyesület közgyűlése. — A Krassó-Szörény vármegyei állatvédő egyesület közgyűlése. — A bajai állatvédő egyesület közgyűlése. — A pozsonyi állatvédő egyesület köréből. — A Krassó-Szörény vármegyei állatvédő egyesület köréből. — A „Mecsek-Egyesület“ madárvédő osztálynak jelentéséből. — *Állatok világa:* Lábát csipkedő szárnyas. — A ló u. n. butasága. — Fehér tigris. — A krokodil mint életmentő. — *Szemle:* A hasznos madarak üldözésének büntetése. — Gömőkórnak terjesztése legyek útján. — Vizi madarak védelme. — Törvény — törvény. — *Hírek:* Gyermeknaptárunk a telepesebb községek népiskoláiban. — Herman Ottó kitüntetése. — A bécsi állatvédő egyesület. — Új állatvédő egyesület. — A kártékony hernyók a gyümölcsösökben.

Állatlélektan.*

Az Emke megbizásából Algyógyon voltunk, a székesely földműves-iskola vizsgáján. Ellenőrző bizottságunkat meglepte az igazgató három éves ludja, aki gazdája iránt, de csakis iránta, kutyahűséget tanusít. Ahogy meglátja, élénk, kiáltó hangot adva, utána megy, vagy repül; elkiséri a tanterembe, szobákba, különböző gazdasági épületekbe; kimegy vele a majorba, sőt a mezőre; felmegy a lépcsőn, vagy le a pincébe; felugrik a kocsira az igazgató mellé; ha lelőki, utána repül kilométerekre is. Sőt szobája ajtaját is kinyitja a csőrével s az íróasztal alá bujva, onnan

* Ez érdekes közleményt az Emke nagy érdemű t. alelnök-főtítkáranak köszönjük.
 Szerk.

beszél vele sajátos állati hangokon. Kinyitja napjában többször is a pávák takarmány-ajtáját s ott, mint egy urfi, jól falatozik.

Az okos gunárnak ez idő szerint hat tojója van: de mihelyt gazdáját meglátja, ott hagyja háremét s nem törődve a pipékkel sem, utána iramodik. Mikor az igazgató előadásra megy, elkiséri az ajtóig s miután gazdája hangja a teremből kihallszik, ott vár, míg őra végén kijön. Még éjjel is, ha ketrecéből meghallja véletlenül a közeledő igazgató hangját, köhintését, vagy léptei nesztét, rögtön gágogással viszonozza és hosszasan kiáltoz reá. Ha az igazgató az istállóban jár, ott is követi, a lovak, ökrök, tehének, malacok lábai között s ha kirekesztik, vagy gazdáját eltéveszti szemei elől, jó darabig vár s ha nem leli meg, csak azután repül haza.

De mással szemben mindezt nem teszi, nem azzal sem, aki őt élmezsi. S ne higgye senki, hogy a lud mindezt önzésből és számításból cselekszi; sőt ellenkezőleg, ha gazdája takarmány-szemet ad, nem fogadja el, mintha mondaná: nem azért kísérlek, nem az abrakért társalgok veled.

Az állat eljött az ellenőrző bizottsággal s illetve gazdájával messze, ki a magtárba is; ott feküdtek a földön, a gyönyörű kukorica-prizmák, de nem volt eset reá, hogy hozzányuljon. Ilyen módos és illedelmes állatot alig látunk még az emberek között is.

Bizottságunk ebéd közben kinézett az ablakon, érdekesen szemléltük, amint az igazgató lakásából a parkon át a vizsgaterem felé vonult. Elöl a gazda ment, téli kabátjában, csendesen; utána ünnepiesen a gunár lépegetett. Erdemes lett volna lefényképezni, ha lett volna kézi gép nálunk. S így megy ez reggeltől estig, minden nap, télben-nyárban, immár 3 esztendeje. Az igazgató földre tett mosdótáljában pompásan megfürdik és pohárból is szépen iszik.

Az igazgató kiadta rendeletben, hogy le ne vágják a hű és okos állatot, ki akkora ragaszkodást és barátságot tanusít. Elpusztulása után pedig kitömeti.

Az ismeretség úgy kezdődött, hogy gazdája meg-megsimogatta és nyájasan beszélt vele. Egy élelmes vállalkozó bizonyosan megélné az állat mutatványaiból.

A szemlélőnek eszébe jut a lélekvándorlás, vagy a keletiek újratestesülő tana s felülrik előttünk Lohengrin a maga regés hattyuival, ami lám, nem oly képtelen dolog. Eszünkbe jut a ludat, libát lekicsinylő közmondás, mely ez állatfaj példabeszédes korlátoltságáról beszél s megújul emlékünkből Nagy Frigyes ama felirata, melyet kedves ebe sirjára vésetett: „Mikor az emberekből a hűség kiköltözött, ez állat lelkébe költözött belé.” De kedvünk volna a hűségéről is lemondani. Azonban szerencse, hogy nem minden lud ilyen. Sőt van sok falánk, önző és kevés eszű közöttük — ilyen a legtöbb — és ezeket megenni a legnagyobb igazság.

Az állat neve: *Libus*, s ragaszkodásában bizonyára része van a hang suggestiójának és a simogató hypnotizmusának is: de hát mi egyébből áll a közélet és a nevelés is?!...

A bizottság egyik tagja beszélt, hogy vele szemben viszont egy Orpington-kakas tanusított majdnem ily hűséget: de ez állatnál nagyszerepe volt az önzésnek is. Tudta pl. mikor van az ebéd órája s akkor az ebédlő előtt megjelenve, addig kukorikolt, míg karéj kényerét meg nem kapta.

Különben a liba jobb és biztosabb házőrző, mint a kutya, mert megvesztegetni nem lehet s nem csak a Capitoliumot mentette meg egykor e szárnyas sereg, hanem hazánkban a tatárokkal szemben Körnöcbányát is.

Egy tanártól hallottam, hogy volt lud, mely iskolába kísérte a gyermekeket s aztán hazarepülve, délen pontosan ismét elejükbe repült, figyelve reájuk, gondosabban, mint a gyermekdajkák vasárnap délutánonként a közterekben a kisdedekkel teszik.

Sándor József.

A Magyar Ornithológiai Központ 1908. évi működése a gyakorlati madárvédelem terén.

Csörgey Titusznak, a M. O. K. titkárának az „Aquilá”-ban közzé tett hivatalos jelentéséből a következő nagyérdékű adatokat idézzük:

A M. O. K. az állami erdőbirtokok és az erdészeti tanintézetek kísérleti telepeinek felszerelését 1907-ben befejezte.

1908-ban Darányi Ignác földmiv. miniszter a madárvédelem gyakorlását az állami gazdasági tanintézetek keretébe is bevonni rendelte.

Egyelőre 3 gazdasági akadémia és 16 földmivesiskola használatára 458 fészekodu és 26 etető-készülék szereltetett be. Ez új telepek egyike, a magyaróvári gazd. akadémia tanulmányi kertje rendkívül kedvező fekvése folytán elsőrendű mintatelepek ígérkeznek.

Az eredmények állandó nyilvántartása céljából tervbe vett kérdőívek szétküldése is megkezdett. E kérdőívek nem csak az állami erdőbirtokok madárvédelmi telepeire, hanem a kárászi fészekodugyár főkönyvéből egybeállított címtár alapján magántulajdonban levő nagyobb telepekre is megküldettek. Az ebből folyó élénk levélváltás folytán, madárvédőink számos értékes tapasztalatának és életre való ötletének jutott a jelentést tévő birtokába. Az aránylag jelentékeny számban visszaérkezett kérdőívek pedig annak adták örvedetes bizonyosságát, hogy a M. O. K. működése és törekvése a közönségben élénk visszhangra talált.

Az 1908. év végéig beérkezett jelentékeny anyagát a M. O. K. csak a folyó évben fogja feldolgozni.

A jelentést tévő azonban szükségesnek tartja már ezuttal is az alábbi két, különösen figyelemre méltó eredményre rámutatni:

1. A királyhalmi erdőőri szakiskola madárvédelmi telepe; vezetője Teodorovits Ferenc m. kir. erdőmester. Az első kísérletül alkalmazott, mindössze 34 fészekodu közül ezidén 21-ben költött a szencinege, nagyrészt kétszer egymásután. Az eredmény a fészkelés ideje alatt 15 naponként végzett pontos revíziók bizonyossága szerint: 212 fióka!

2. Gróf Almássy-uradalom nőgrádkékkői madárvédelmi telepe, vezetője Plathy Árpád, urad. intéző. A 120 fészekodu közül ezidén 109 volt elfoglalva, még pedig 90 pár hasznos rovaréví és 19 pár mezei veréb által. A rovaréví madarak ezzel járó nagyméretű elszaporodásának az lett az eredménye, hogy míg 1908-ban Kékkői határának gyümölcsstermését csaknem semmivé tette a hernyók tömege, ez uradalmi gyümölcsösök, valamint Tóth Kálmán tanítónak ugyancsak benépesült fészekodvakkal felszerelt gyümölcsöse, gazdag termést adott.

Az előbbi szemelvényből látható, az aránylag kis számu, de mintaszerűen kezelt fészekodvakkal elérhető óriási cinegeszaporulat természetes magyarázata a nőgrádkékkői sikernek, amely a rovarirtó madármunka hathatós voltának egyik újabb, döntőerejű bizonyítéka.

A fontosabb madárvédelmi telepek közvetlen tanulmányozása, valamint alkalmas újabb területek kikutatása a most már rendszeresített hivatalos kiküldetések keretében a tavalyinál fokozottabb mértékben volt végezhető. A fészkelés idején a Hortobágy-pusztát, a páratlan madárbőségű halasi Fehértó-erdőt, a kecskeméti Szikra-és Tős-erdőt, a királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskola kísérleti telepét, a gödöllői m. kir. méhészeti állomást, a nyár folyamán pedig Darányi Ignác földmiv. miniszter dunaörsi madárotthonát, valamint a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia tanulmányi kertjét volt alkalma a jelentésttevőnek megismerlni. Hivatalos kiküldetés keretében dolgozta ki végül a Báró Ambrózy Lajos temes-határmajori birtokán 60 hold park és 400 hold lomberdő területen létesítendő madárvédelmi telepek két évre szóló tervezetét.

A Hortobágy-pusztán, a sáskairtó madarak tanulmányozásából kifolyólag a M. O. K. a madártelepítés terén új kísérlettel is megpróbálkozott: a hathatós sáskairtónak bizonyult kékvércse — Cerchneis vespertinus (L) — mesterséges elszaporításával ott, ahol Alföldünk e jellemző, kedves madara, elhagyott varju- és szarkafészkek híján eddig megtelepülni nem tudott. E célból 1908. évi április végén két akácligetben 55 db. 20 cm. átmérőjű és 15 cm. mély fűz vessző-kosarat helyeztek el a fák koronájának középmagasságában. A kosarakat durva szénával bélelték ki. Az eredmény hivatalos számbavétele a második évre volt tervezve, amikor a kosarak az eső és napfény hatása alatt a környezethez már eléggé hozzáfakultak. S íme, a m. kir. rovarvadász állomás adjunktusától, Bakó Gábortól nyert értesülés szerint két kékvércspár már az első évben megtelepült a fészkek kosarakban.

Minthogy az 1908. évi szemleutakon az is nyilvánvalóvá lett, hogy a M. O. K. csekélyszámu és sokféle elfoglalt személyzete nem lesz képes a kísérleti területek bejárását oly mértékben végezni, amint az az első évek alapvető munkálatainak sikere érdekében szükséges volna, Darányi Ignác földmiv. miniszter úgy intézkedett, hogy a felügyelettel megbízottak száma állami erdészeti tisztikarunkból egészítették ki.

A Duna-Tisza között, különösen Pestmegyét illetően a választás először is Selymessy Ferenc m. kir. erdőmesterre esett, aki a halasi Fehértó-erdő, továbbá Kecskemét városa erdeiben stb. kitűnő sikerrel végzett madárvédelmi munkálataival rátermettségének és buzgalmanak kiváló jeleit adta. A hivatott egyének további kiválasztása során remélhetőleg sikerül ezt a felügyelői intézményt az ország egész területére kiterjeszteni.

A M. O. K. továbbá lépéseket tesz a madártani ismeretek írásban és képben való fokozott fejlesztésére.

Földmiv. miniszteriumunk kiadásában már 1908. megjelenített Herman Ottó „Madarak hasznáról és káráról” szóló, széles körben okulással és élvezettel olvasott művének harmadik, jelentékenyen bővült kiadása, folyamatban van a mesterséges fészkek alkalmazásáról szóló „Utmutató”-nak díjtalanul való szétküldése.

Megadatott végül annak is a módja, hogy összes hazai madaraink színes ábrái, néhány év folyamán, kb.

40-es sorozatokban közreadassanak. E színes képsorozat kiadására a M. O. K.-ot nemcsak az ország számos pontjáról érkező kívánság, de annak a tudata is készteti, hogy a védendő fajok pontos ismerete madárvédelmi törvényünk sikeres végrehajtásának is elsődrendű feltétele.

Az állatvédelemről.

Dr. Tóth Mihály nagyváradi főrealisk. tanár egy ottan alakítandó állatvédő-egyesület érdekében írt cikkében oly találóan és megkapólag nyilatkozik, hogy kellemes kötelességünknek tartjuk a szerző fejtegetéseit legalább kivonatilag ismertetni.

Szerző bevezetésül következő képét adja a mindennapi állatkinzás- és üldözésnek:

„A Körös folyó medréből városunk területén évenként ezer meg ezer kocsi kavicsot hordanak el; naponként pár százat; de alig mulik el nap, hogy itt vagy ott a durvalelkű fuvaros, — iszonyatos káromlások között, — lovát agyba-főbe verve, ne kényszeritené erejét meghaladó teher huzására. Csak amikor félórai állatkinzás után sem mozdul meg a kocsi, határozza el, — újabb káromlások között, — hogy könnyít a terhen.”

„Hatalmas társzekér ócska vasakkal terhelve áll egy udvaron; körülötte 6—8 ember; egyesek a kerekeket tartják, mások hátulról egész erejükkel tolják a nehéz terhet; a kocsis csapkodja a lovakat; óriási láрма, gyi te!... A szegény állatok neki iramodnak, de a kocsi csak nem mozdul. A félórai hajsza eredménye itt is az, hogy le kell rakni a teherből.”

„Ugyanilyen képeket látunk a fafuvarozásnál, a liszteszsákok vagy vasuti áruk fuvarozásánál és taligásoknál.”

„A külvárosok utcáin baromfi-kofák házalnak; egynek-egynek a karján 6—8 pár baromfi összekötött lábakkal, fejfel lecsüngve, étlen-szomjan.”

„Halat árulnak piacunkon falusi asszonyok, dicsekedve mutogatják, hogy a fűzfavesszőre felfűzött hal milyen friss, még most is él. Valóban, szegény állat még akkor is vonaglik.”

„Munkanélküli suhancok erdei pintyét, tengelicet, csizet, veresbegyét, kenderikét és cinkét árulnak kalitkában.”

„Iskolás gyermekek gummiparittyával lövik a szegény kis pacsirtát, a pipiskét, melyet az éhség a mezőkről bekényszerített a város utcáira, hogy eledelt keressen.”

„Fiatál urfiak flobert-puskával lövöldözik tavaszal és nyáron a ligetek és erdők szélein vagy szőlőkben a rovarpusztító, hasznos madarakat.”

„Sétáink alkalmával látunk 4—5 éves kis gyermekeket a vizparton békákra leselkedni. Az egyiknek sikerült egyet agyoncsapni; elkinozzák, míg élet van benne, aztán eldobják.”

„Iskolás gyermekek cserebogarat hajszolnak, majd lábába és szárnyába gombostűt szurva, „malmot” játszanak vele, lepkéket fognak s rövidre tépett szár-

nyakkal újra elengedik, átadva őket a biztos éhhalál kinjainak. Valóban elszomorító képek! Hát e nagy, előkelő, művelt város területén történhetnek ezek? Itt bizony, sőt elég gyakran. Az is megtörtént, hogy felnőtt fiatal vadász urak tarisznyáikon büszkén csüngették a győzelmesen elejtett baglyot, harkályt, vagy kakukot.

Egy állatvédő-egyesület alakításának szükségéről szólván az író így folytatja:

„... az állatvédelem tere az, hol a sziv nemes érzelmei jól fejlődhetnek, ez a talaja a könyörületességnek és a szánalomnak, melyből a jöttenni akarás, az embertársainkon segítés kicsirázhatnak.”

Az indokolásban többek között a következő figyelemreméltó tételek foglaltatnak:

„... azért, mert vannak nagy számmal szülők, kik gyermekeik nevelésével mit sem törődnek; az ilyen elhagyott gyermek lesz állatkinzó, később emberkinzó, gonosztevő s a társadalomnak veszélye.”

„Az állatvédelem nem „szecesszió“, nem sport, hanem emberi kötelesség; szociális és közgazdasági fontos érdek, a humanizmusnak bemutatásra szóló váltója.”

Az író befejező sorai a következők:

„... Az állatvédő-egyesület — célja elérésénél — eszközeivel két irányban működik: nemesíti az érzelmet, fejleszti a tudást, az értelmet és mérhetetlen anyagi hasznot szerez a mezőgazdaságnak.”

„Az állatvédelemhez melegen érző szívek kellene.”

„Városunk nagyszámu humanisztikus intézményei azt igazolják, hogy nagyközönségünknek a szép és nemes iránt érzéke van. Pillanatra sem kételkedem, hogy az állatvédelem is megtalálja az utat a nemesen érző szívekhez és erős a hitem, hogy pár év alatt ismét vig daltól lesz hangos az erdő, mező, liget; míg eddig a madárpusztítások miatt olyanok voltak, mint a temetők, némák és hidegek.”

„Alapítsuk meg az állatvédők egyesületét.”

Egyesületi hírek.

Az „Országos Állatvédő Egyesület” és a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségé”-nek jóváhagyott alapszabályai. A múlt évi közgyűlésen elfogadott és illetékes helyre felterjesztett ezen alapszabályokat a m. kir. belügyminiszter ur 138790. V. a. 1908. sz. a. és illetőleg 18403. V. 1909. sz. a. jóváhagyási záradékkal ellátottan egyesületünkhez visszaszármasztatta.

Az orsz. állatvédő egyesület folyó hó 13-án az elnök lakásán d. u. 4 órakor választmányi ülést tartott. Erről bővebben lapunk áprilisi számában emlékezünk meg.

A soproni állatvédőegyesület folyó évi március hó 5-én tartotta meg rendes közgyűlését.

Kajaba Lajos elnök, betegsége miatt meg nem jelenhetvén, Hatvan Ferenc alelnök vette át az elnöklést, aki hosszabb beszédben ecsetelte az egyesületnek nemcsak léleknevelő, de gazdasági tekintetben

is fontos hivatását és a lefolyt évben is teljesített állásos munkálkodását.

A jegyzőkönyv hitelesítésére ki lettek küldve: Lehner Mihály és Véghelyi Gyula urak.

Következett az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentés. Előadta az első titkár.

Igen tisztelt közgyűlés!

Miután az egyesület nagyon tisztelt tagjainak mindaz, ami ezen egyesület kebelében a lefolyt év folyamán előadta magát, az „Állatvédelem” című szaklap utján becses tudomására került, engedje meg a nagyon tisztelt Közgyűlés, hogy a lefolyt évi munkálkodásunknak most csak egy rövid sommázatát adjuk elő.

Elsősorban meg kell említenünk a magyar állatvédőegyesületek országos szövetségének létrejöttét, amelynek egyesületünk is tagja.

Ezen szövetség létrejöttének köszönhető sok más kivül azon meg nem becsülhető előny is, hogy egyesületünknek minden egyes tagja, illetve vidéki tagcsoportja a nevezett szaklapot egyesületünktől ingyen kapja.

A hasznos madarak megvédése érdekében a lefolyt évben Sopronban a következőképp intézkedtünk:

Az Erzsébetligetben felállítottunk egy nagy madáretető-kunyhót és kiakasztottunk ott 24 darab új mesterséges madárfészek-odut.

Az 1908/9. tél szigorú volta folytán eddig már három métermázsza madáretellett kellett beszerezni.

A helyi lapokban több ízben közöltünk cikket a hasznos madarak megvédése érdekében.

Boka Károly városi rendőr két ízben tett feljelentést madárlődözők ellen; ezért egyesületünk részéről 7 korona jutalomdíjban részesült.

Vidéken négy tagcsoportunk volt a lefolyt évben, még pedig Kismartonban, Lakompakon, Lókon és Savanyukuton. Ezen csoportoknak madár-, illetve állatvédelmi célokra összesen 78 koronát engedtünk át.

A fenti csoportok közül eddig csak a 40 tagból álló kismartoni csoport lelkes és ügybuzgó vezetője, Nyomárcay László ur küldött be hozzánk egy a múlt évi működéséről szóló rövid, de érdekes jelentést.

Ezen jelentés szerint Somogyi Mihály, kishöflányi, valamint Kapiller Ferenc és Tinho György felsőkismartonhegyi tanító urak buzgóságának köszönhető, hogy tanítványaik beléptek az országos ifjúsági madárvédőligába mint tagok. A csoport ezen tanulók számára megvette a ligai jelvényeket, amelyeket a nevezett tanító urak szép beszéd kíséretében tüztek fel a kis madárvédők kebleire.

Megtartották ott a madarak és fák napját is.

6 etetőasztalon etették a tél folyamán az éhező madárkakat.

A lelkes vezető ur közlése szerint munkásai, a gazdák és egyes urak is kezdenek ott már foglalkozni a madarak etetésével és ezek egyéb megvédésével.

Kiakasztott a csoport a múlt évben 18 új fészek-odut, e közül hatot elfoglaltak a cinkék, egyet rozsdafarku és a többi a tolakodó, ott nagy számban lévő

verebek. A vezető ur maga látta, hogy több oduból kiüzték a verebek a cinkéket.

(Figyelmeztetjük a tisztelt vezető urat itt is, hogy az odvak teteje leemelhető és ennek folytán a verebek fészket és tojásait azokból ki lehet venni; amit tenni okvetlen szükséges, hogy onnan elüzessenek. Ha újból raknának bele fészket, ezt újból ki kell vétetni.)

Egy-két vidéki tagja volt az egyesületnek 1908-ban még 14 községben.

Állatkinzási esetet Sopronban a lefolyt évben összesen tizenhétet jelentett fel tizenegy városi rendőr és egy hegyőr. Ezek egyesületünk részéről összesen 38 korona jutalomdíjban részesültek.

A díjak kiosztása az idén is a Városházán történt, ahol egyesületünk részéről az elnök köszönte meg a rendőrfőkapitánynak nemes buzgalmát és intézett buzdító szavakat a kis ünnepélyen megjelent városi rendőrökhöz.

Egyletünknel a lefolyt évben csak egy eset lett feljelentve, amely további eljárás végett az illetékes hatóságnak lett átadva.

A gazdájuk büne folytán sajnos sorsra jutó ebek most mégis humánusabb módon lesznek itt elfogva, mint azelőtt. Miután tudniillik az itteni gyepmester az ebek elfogására több helyen alkalmazásban lévő hálók és bevont dróthurkok ellen különféle kifogásokat emelt, amelyek nem voltak alaptalanok, készített első titkárunk egy sárgarézdrót-hurkot, amelynél nincsenek meg a más bevont hurkognál kifogásolt hiányok, illetve akadályok, mert ennek csak azon része van bevonva dupla kautschuk-csővecskékkel, amely okvetlenül bevonandó, hogy az eb nyakát meg ne sérthesse.

Ezen hurok a nyilvános kísérletek alkalmával annyira bevált, hogy az itteni rendőrfőkapitányság az ebek elfogására (ennek kizárólagos használatát rendelte el.

A huroknak egy példányátgyűjtemény-tárunkban helyeztük el.

Kiosztottunk a lefolyt évben 330 darab emléklapot ifjusági tagok számára, (itt meg kell jegyeznünk, hogy tekintettel arra, hogy létre jött az országos ifjusági madárvédő-liga, egyesületünk ilyen emléklapokat már nem osztogat, mert hasonló lapokat most ott kapnak azok, akik abba belépnek), továbbá kiosztottunk még 50 darab gyermeknapárt szegény siketnéma tanulóknak között és 468 darab különféle állat-, illetve madárvédelmi könyvet és röpiratot; közte 90 darab „Állatvédők törvénykönyvét“ a városi rendőrök, hegy-, mező- és erdőőrök számára.

Madárvédelmi soproni telepeinken az 1908/9-iki tél folyamán is Blaschek János, id. Fendt Károly, Muck Endre és Wachtel Frigyes urak gondoskodtak az éhező madarak rendes etetéséről. A madárelvedel kiosztását pedig ismét Coriáry Béla ur volt szives elvállalni. (Éljenzés!)

Az Ő Főméltósága, herceg Esterházy Miklósné hercegasszony magas védnöksége alatt álló egyesületünknek 1908-ban volt:

2 tiszteletbeli elnöke,
13 tiszteletbeli tagja,

13 alapító-tagja,
2 adományozója és
331 rendes tagja.

Az utóbbiak közül négy nem felelt meg a fizetési kötelességének.

Elhalálozás folytán elvesztettük: Wiser Vince lovag urat, a gráci madárvédő egyesület derék elnökét, mint tiszteletbeli tagunkat,

Fabiny Teofil őnméltóságát, mint alapító tagunkat és 12 rendes tagot.

(A közgyűlés felkelés által adott kifejezést részvételenek.)

Két rendes tag elköltözött.

Szaporodott egyesületünk a lefolyt évben 2 alapító taggal. Még pedig szerfeletti kitüntetésben részesült ez az által, hogy Ő Főméltóságuk herceg Esterházy Miklós ur és a hercegnő, száz-száz K. összeggel beléptek mint alapító tagok. (Éljenzés.) Szaporodott az egyesület még 96 rendes taggal is.

A szép szaporodást, úgy hisszük, két körülménynek köszönhetjük főképp; még pedig a vidéken különösen annak, hogy ahol legalább 3 tagból álló csoportunk van, az összes rendes díjaknak $\frac{3}{4}$ részét átengedjük ottani állat-, illetve madárvédelmi célokra, a csoportvezető ur kezeihez, egyébiránt pedig annak, hogy minden tag és vidéki tagcsoport az „Állatvédelem“ című havi folyóiratot ingyen kapja egyletünkötől.

A lefolyt évben ezen folyóiratnak 302 példányára fizettünk elő, tagjaink, illetve vidéki tagcsoportjaink számára.

Kérjük nagyon tisztelt tagjainkat itt is, hogy törekedjenek egyesületünknek minél több új tagot szerezni. Azt hisszük, hogy az idézett kedvező körülményekre való tekintettel könnyebb lesz új tagokat ezen közhasznú és nemes célokot követő egyesületnek megnyerni.

A lefolyt évben a rendes közgyűlésen kívül tartottunk öt választmányi gyűlést.

Könyvtárunk szaporodott 16 kötettel és gyűjteménytárunk egy darabbal. (A könyv- és gyűjteménytár őre, aki szivességből Wachtel Frigyes ur, felolvasta a 16 könyv címét, ami szintén köszönettel tudomásul vétetett.)

Egyesületünk vagyona 1908. végén a következő volt:

Kézpénzben	79.06 K.
26 drb fészekodu (a pénztáros urnál)	20.80 „
Az alapszabályok értelmében (a soproni tak. és kölcs. egyletnél) gyümölcsözöleg elhelyezett alapító-tagsági díjak	720.— „
43 drb egyleti jelvény (a pénztáros urnál) à egy korona	43.— „
1 könyvtári szekrény (eredeti érték)	60.— „
1 gyűjteménytári szekrény „ „	90.— „
A könyvtárban levő 141 kötet (eredeti érték)	543.40 „
A gyűjteménytárban levő 88 drb „ „	370.40 „
Fel nem vett 1908. évi kamatok	27.40 „

Összesen: 1954.06 K.

Azonkívül az egyesület vagyonát képezik még a fennállása óta különféle helyeken az ő költségén elké-

szült és alkalmazott két nagy madáretető kunyhó, 114 különféle madáretető asztal, illetve etető-készülék és 459 drb mesterséges madár-fészekodu.

Miután azonban ezeknek értéke az időjárás befolyása folytán folyton csökken, az etető készülékek nagy része és az oduknak egy része már meg is romlott, ezeknek értékét számba nem vehetjük.

Végül van szerencsénk még közölni, hogy könyvtárunk és gyűjteménytárunk most is a Petőfi-téren lévő kath. főelemi-iskolai épületben van elhelyezve és hogy a könyvtár július és augusztus hó kivételével, minden kedden d. e. 10-től 11-ig nagyon tisztelt tagjaink rendelkezésére áll.

A könyvtár igénybevételekora tagsági igazolójege előmutatása csak akkor kéretik, ha az illető tagot a könyvtáros ur nem ismeri.

(Az előadottakat a közgyűlés köszönettel tudomásul vette.)

Következett az 1908. évi zárszámadás előadása. (Előadta a pénztáros.)

Bevétel:

1907. évi készpénzmaradvány	30.33 K
327 rendes tag díja (à 2 K)	654.— "
24 tagtól az „Állatvédelem“ előfizetési árának megtérítése	19.40 "
Főmélt. herceg Eszterházy Miklós ur alapító tagsági díja	100.— "
Főmélt. herceg Eszterházy Miklósné hercegnő alapító tagsági díja	100.— "
Rupprecht Olivér alapító tag felemelte tagsági díját 20 K-val	20.— "
A savanyukuti fürdőbizottság adománya (utólag 1907. évre)	10.— "
Groedel testvér urak (cég) adománya	10.— "
1 drb. jelvényért	1.— "
Az ebfogó hálóért	30.80 "
Összesen:	975.53 K

Kiadás:

Előfizetés az „Állatvédelem“ folyóirat 302 példányára	211.40 K
A vidéki tagcsoportoknak ottani állatvédelmi célokra	78.— "
Madáreledel	50.35 "
Posta-, irodai- és szállítási költségek	57.42 "
3 park-örnek (madáretetési díj) à 5 K	15.— "
Nyomatványok	50.— "
260 darab meghívó kihordása	4.— "
Egy nagy madáretető kunyhó az Erzsébetligetben	100.06 "
50 drb fészekodu	41.22 "
Könyvtári könyvek bekötése	5.30 "
50 drb Gyermechnaptár és postadíja	5.12 "
Alapító tagsági díjak gyümölcsözőleg elhelyezve	220.— "
Az egyleti szolga jutaléka	58.60 "
Készpénzmaradvány	79.06 "
Összesen:	975.53 K

Fenti számadást felülvizsgálták és mindenben helyesnek találták: 1909. évi január hó 29-én.

Blaschek Vilmos, dr. Prosswimmer Sándor és Wrchowszky Henrik számvizsgáló bizottsági tagok.

(A közgyűlés köszönettel tudomásul vette és megadta a felmentvényt.)

Következtek a választások, amelyek egyhangulag történtek.

Tiszteletbeli tagul meg lett választva az egyesület első titkára.

A tisztikar és választmány tagjai az alapszabályok értelmében három évre lettek megválasztva; még pedig:

A tisztikarba a volt tagok: Kajaba Lajos elnök, Gecsányi Gusztáv és Hatvan Ferenc alelnökök, Krump Miklós első titkár, Mayer Géza másodtitkár, Gyengő Pál pénztáros és dr. Kováts István ügyész.

A választmányba:

Hölgyek: Fischer Eleonora. özv. Hauer Antalné, Hetey Elekné, Gallus Berta, Krump Miklósné, Lehner Ilma, Simon Aranka, Schaffer Józsefné, Szemes Zoltánné, Szőke Bálintné, Fränkl Paula és Wachtel Frigyesné urhölgyek.

Férfiak: Blaschek Vilmos, Coriáry Béla, Derszib Károly, Kőszeghi Fangh Dezső, dr. Heimler Károly, Hetey Elek, László Károly, Leitner Ferenc, Lehner Mihály, dr. Prosswimmer Sándor, Schaffer József, Schwarz Károly, Szalay Péter, Szabó-Jilek Ferenc, Spiess Antal, Szemes Zoltán, Tinhof Pál, Wachtel Frigyes, Wrchowszky Henrik és Züge Nándor urak.

Mint számvizsgáló bizottsági tagok: Kheim Samu, Mechle József és Seidl Samu urak (egy évre).

Jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott mindazoknak, akik a lefolyt évben is a nemescélú munkálkodásban közreműködni szivesek voltak, nevezetesen a tisztikarnak és a választmánynak, valamint a vidéki csoportvezető uraknak és a helybeni sajtónak.

Végül előadott Schaffer József ur egy, az ebek elfogására vonatkozó indítványt, amely hosszabb megbeszélésre adott alkalmat. Ennek eredménye az volt, hogy miután egy, ezen indítvány értelmében esetleg teendő beadványa nem volna, elfogadtatott Blaschek Vilmos főszolgabíró, választmányi tag urnak ezen megbeszélés közben hozott azon indítványa, mely szerint a melegebb időjárás beállta előtt a háztulajdonosok a helybeni sajtó útján felkérendők, hogy a házak kapui alatt a szomjazó kutyák számára valamely táliban vagy más tartályban vizet tartassanak készen.

*

Öszintén gratulálunk a soproni egyesület mind e szép sikeréhez.

O. Á. V. E.

A Krassó-Szörény vármegyei Állatvédő-Egyesület 1909. évi február hó 8-án tartott közgyűléséről. Elnöki székét Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, alelnök foglalja el. A közgyűlést megnyitja s örömet fejezi ki, hogy a tagok oly szép számban jelentek meg, kéri, hogy ez érdeklődést jövőre is tartsák meg, mert az egyesület csak így fejlődhetik.

Elnök kéri a főtitkárt, hogy az egyesület évi működéséről főtitkári jelentését adja elő.

Tafferner Béla főtitkár jelentését a következőkben terjeszti a közgyűlés elé: A Krassó Szörény vármegyei Állatvédő Egyesület megalakulásának 2-ik évét fejeztük be. Ez idő alatt az egyesület az állatvédelem, főleg pedig énekes madaraink megvédése körül elég nagy, de még mindig ki nem elégitő eredményt ért el. Azok a botrányos utcai jelenetek, melyek két év előtt egyes utcák nyugalmát fölzavarták, megszűntek, de a város periferiáin még gyakran ismétlődnek, főleg pedig a vasuti teheráruház környékén az állatok túlságos megterhelése következtében még gyakoriak a botrányos esetek. Ha a főtitkárnak tudomására jutnak ilyen esetek, erősen szorgalmazza az illetők kérdőre vonását és megbírságolását. Ebben az évben is 8—10 ilyen eset volt. Főtitkár minden esetben a tulajdonosokhoz fordult s a rendőrségnél is jelentést tett.

Főtitkár azonban kellő eredményt nem bír elérni a lugosi szállítókkal (speditőrökkel). Ezek minden alkalommal annyira tulterhelik kocsijaikat, hogy a legkisebb akadály esetén fennakadnak s ilyenkor vadállati ordítással, káromkodással s az állatok ütlegetésével akarnak a bajon segíteni. Ezekkel szemben nehéz eljárni. A kocsisok rendszeren azt hangoztatják, hogy nekik meg van parancsolva, mennyit kell fölrakni, a gazdák meg a kocsisokat okozzák. A legtöbb szállító kocsiján fölirat sincs s az emberektől nem lehet megtudni, hogy a kocsik kinek a tulajdonát képezik. Közgyűlés elhatározta: hogy a rendőrkapitányt kell ez iránt megkeresni.

A szárnyasok szállítása körül is csak nagy nehezen lehet a földm. miniszter-urnak 1892. évi május hó 21-én 31.060. sz. a. kelt rendeletének érvényt szerezni. Maga a közönség is közömbös s az ilyen durva szokások megszüntetése végett nem működik közre. Ez irányban is megkerestetik a rendőrkapitányt, hogy a rendőröket erélyesebb föllépésre utasítsa.

A madárvédelem dolgában elért eredmény kielégítő, mert énekes madaraink pusztítása most már még sem történik oly nagy mértékben, mint azelőtt. Ez év folyamán is 4 vagy 5 egyén lett a hasznos madarak pusztítása miatt bírságolva. Főtitkár a helybeli lapokban is több ízben fölhívást tett közzé, hogy hasznos madarainkat vegye mindenki oltalmába s ha tudomást szerez valaki arról, hogy azokat pusztítják, az illető egyént jelentse meg a főtitkárnál, aki ez irányban eljár. Két ízben történt is följelentés.

A téli időben a madáretetés rendszeren történik. Az Erzsébet-parkban föllállított nagy asztalon a madarak mindig bőséges táplálékot találnak. Erről a főtitkár gondoskodik. Szükséges volna azonban még 2—3 nagy etető asztalt föllállítani, erre azonban nincs költségünk. Kisebb etetők vannak föllállítva az áll. gimn. udvarán, a g. keleti, g. kath., izr. és az állami elemi iskola udvarán, melyeket szintén az egyesület állított föl a saját költségén, pedagógiai szempontból. Főtitkár köszönetet mond mindazoknak, akik az egyesületet bármiben támogatták vagy az etetők körül szorgoskodtak. Névszerint köszönetet mond: Marsovszky Árpád polgármesternek, ki száznál több Gyermeknaptárt küldött az iskolákba, Prohászka Antal rendőrkapitánynak hat-

atos támogatásáért, valamint Teltsch Gusztáv főgimn. tanárnak és Zöld József népisk. igazgatónak, kik a Gyermeknaptár elterjesztése körül segítségükre voltak.

Főtitkár fölemlíti, hogy épp egy éve, hogy egyesületünk az orsz. szövetséghez csatlakozott s az által, hogy a tagok számára az „Állatvédelem“ című kitűnően szerkesztett lapot megszerezte, a tagokban az állatvédelmi eszmék iránt a folytonos érdeklődést föntartani igyekezett. Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy évkönyvet adjunk ki, de az évkönyv sem tudna több érdeklődést kelteni, mint az „Állatvédelem“ c. lap, melynek illusztris szerkesztője figyelmét kiterjeszti mindazokra a bajokra s orvoslásuk módjára, melyek az állatvédelem terén naponként fölmerülnek. Ennek a kis lapnak ezt a nagy előnyét, valamint csendes és céltudatos munkálkodását, melylyel az állatvédelmi eszmék közgazdasági fontosságát minden oldalról a legbehatóbban megvilágítja s győzelemre juttatni egész lelkesedéssel igyekszik, a legmelegebben ajánlom az egyesület tagjainak figyelmébe. S habár a lefolyt évben is nagyon nehezen tudtunk kötelezettségünknek eleget tenni, mivel a tagsági díjak mintegy harmad része behajthatatlan maradt, azért fogunk módokat és eszközöket keresni, s bizunk a tagok úgyszeretében, hogy segítségünkre lesznek, hogy egyesületünk a szövetségben továbbra is megmaradhasson s kötelességünknek eleget tihessünk. Hogy azonban a téli madáretetés se szenvedjen hiányokat, erre a célra a főtitkár egy külön alapot teremteni törekszik. Ugyanis megírta a fölemile monografiáját, melyet a múlt héten, Temesvárott, az Arany János-Társaság felolvasó gyűlésén „A dalköltők királya“ cím alatt nagy számu közönség jelenlétében felolvasott. S mivel vele nagy tetszést keltett, ezt az egyesület érintett céljaira följánlja, hogy kinyomatva teljes jövedelmét egy madáretető alapra kívánja fordítani. A közgyűlés köszönettel fogadta.

Főtitkár fölemlíti még, hogy sajnálkozva kell megemlékeznie arról a szükkeblűségről is, mellyel a helybeli pénzüzetek az egyesület érdekei iránt viseltetnek. Főtitkár személyesen járt el s írásbeli fölhívást is kézbesített a pénzüzetek igazgatóinak, hogy tekintve egyesületünk közgazdasági fontosságát, tekintve, hogy egyesületünk célja tisztán a mezőgazdaság, kertészet, gyümölcsstermelés és állattenyésztés fölvirágztatását elősegíteni s így a közvagyonosodásra és közjóra törekedni, megérdemli, hogy a pénzüzetek támogatásban részesítsék, s az egyesület tagjai közé belépjenek. Ezt azonban a Concordia pénzüzeteten kívül, a többi ridegen visszautasította. Nincs több szónk ehhez az eljáráshoz.

Főtitkár továbbá fölemlíti, hogy a flobertpuskák ügyében is tenni kellene valamit, mert türhetetlen állapot, hogy már minden gyermek, minden inas flobertpuskához juthat, amint egy pár forintra szert tett. Ezek azután lépten-nyomon irtják, pusztítják énekes madarainkat. Az Országos Állatvédő Egyesületnek módokat kellene keresni arra, hogy a flobertpuskához ne juthasson minden gyermek. Akárhány eset volt Lugoson is, hogy az ilyen éretlen eszű gyermek beelött a legelésző lóba vagy tehénbe s az másnapra belső elvérzés

következtében elpusztult. A megkárosult ember pedig nem is sejtette, hogy a csapás honnét érte.

A lugosi kutya-üldözést sem lehetett szó nélkül hagyni, annival is inkább, mert ez ügyben többen panasszal fordultak az egyesülethez. Főtitkár annak idején el is ment az elnökhöz, hogy ez ügyben interveniáljon, esetleg táviratilag forduljon az egyesület a belügyminiszterhez. Aelnök készséggel tett eleget a kérelemnek s azonnal az alispán urhoz fordult, honnét megnyugtató választ kapott.

Mindazáltal türehetetlen, hogy négy év óta állandóan a legbarbárabb kutyaüldözés folyik. Mert ha volt is veszett kutya, azért valamennyinek a kiirtására törekedni épp oly indokolatlan, mintha egy ragadós betegségű, mondjuk lépfenés ló miatt, valamennyi lónak a kiirtására törekednének. A közönséggel kellene szigorubban eljárni, hogy állatjait gondozza.

Ezek után a pénztáros Schlinger József tesz jelentést a pénztár jelenlegi állapotáról. Főlemlíti, hogy 54 tag van hátralékban s ezek közül 33 olyan, akik elköltöztek, elhaltak vagy a fizetést egyáltalán megtagadták.

A lefolyt évben összesen 172 kor. kiadás volt, amit csak nagy nehezen lehetett fedezni. Alapító tagnak belépett: Fialka Károly főispán, aki 40 koronát az egyesületi pénztárba befizetett. Ezért az egyesület köszönetét fejezi ki.

A jövő évi költségvetés: a beszerzendő téli elestre 50 kor., 1 madáretető fölállítása az evang. isk. udvarán 12 kor., 2 rendőr jutalmazása 20 kor. Állatvédelem c. lapra átlag 70 kor. Tagdíj-beszédőnek 10 K. Posta, bélyeg stb. 10 kor. Összesen 172. Erre a fedezet a jövő 1909. évi tagsági díjakból fog befolyjni.

A számadások megvizsgálására közgyűlés kiküldi Feldmann Ödönt és Zöld Józsefet, akik mindent rendben találtak.

Ezek után a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz Almásy Andor volt elnöknek az egyesület ügyeinek buzgó vezetéseért s az egyesület támogatásáért.

A megüresedett elnöki állásra: Berecz Gyula kir. tanfelügyelőt, aelnöknek: Eckstein Fülöp nagybirtokost választja meg a közgyűlés.

Ezek után elnök köszönetet mond mindazoknak, kik az egyesület ügyeit támogatták. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés befejeztetett.

Lugoson, 1909. február 8.

Tafferner Béla,
főtitkár.

*

A közgyűlésről szóló jelentést szerkesztett és aláírt főtitkár érthető szerénységből mellőzte a főtitkár működésének méltatását. Ezt pótoljuk mi, az O. Á. V. E. nevében, mint akik tudjuk, minő küzdelmet folytat Tafferner Béla főtitkár szívós kitartással a hazánkban hagyományos közöny ellen, mennyi szellemi munkát és anyagi áldozatot fordít az ügy előbbre vitelére, úgy hogy csak a legnagyobb elismeréssel és köszönettel emlékezhetünk meg lelkes kitartásáról és kérhetjük, hogy azt őrizze meg a jövőre is. Felemlítjük végül, hogy a Flóbert-fegyver ügyben az O. Á. V. E. már lépéseket tett.

Országos Állatvédő Egyesület.

A bajai állatvédő egyesület 1909. jan. hó 10-én tartotta meg évi rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. Hesser Gyula ügyvéd elnöki megnyitó beszédében az állatvédelem fontosságát méltatta. Közvetlen és közvetett módon lehet előmozdítani az állatvédelmet. Közvetlen módon akként segítjük elő, amidőn fészkelő és etető házikók okszerű elhelyezésével a madarak szaporodását előmozdítjuk s azokat kellő védelemben részesítjük. A közvetett védelem abban áll, hogy az ártatlan állatokat, melyek az emberiségnek annyi hasznot hajtanak, megvédjük a tulterhelés, a kínzás ellen. Ezt a kettős módon szereplő állatvédelmet tüzte ki úgy a multban, mint a jelenben is az egyesület, hogy az állatvédelem nemes és hasznos eszméinek minél nagyobb tért hódítson. Fészkelő házikók elhelyezéséről, a téli madáretetésről gondoskodott s ahol állatkínzást tapasztalt, ott a hatóságnak jelentést tett. Kiemeli, hogy a bajai csendőrör, de különösen Balogh Sándor csendőrőrmester nagy buzgólkodással jár el minden állatvédelmi ügyben, úgy, hogy a választmány elhatározta, miszerint nevezettnek tevékenységéről felettes hatóságának jelentést tesz, s neki magának is írásban köszönetet mond. Jelenti, hogy a titkárral eljárt a nehéz postakocsik elé fogott gyenge lovak ügyében a postafőnöknél, ki megígérte, hogy az állapoton segíteni fog.

Az elnöki megnyitó után Csepreghy Gyula áll. tanítóképző-intézeti gazdasági szaktanár érdekes felolvasást tartott a madarak védelméről s azok okszerű etetéséről. Tanulságos, a hallgatóság figyelmét lekötő előadását nagy ábrákkal magyarázta, melyeket a hallgatóság között köröztetett. A kiváló szakképzettségről tanuskodó felolvasásért az elnök indítványára a közgyűlés a felolvasó tanárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezután Kovács Andor pénztárnok terjesztette elő az 1908. évi zárószámadást s az 1909. évi költségelőirányzatot, mely a kiadást 400 K-ban s a bevételt is 400 K-ban állapítja meg. Mindkettőt a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Jelenti továbbá, hogy dr. Freund Józsefné urnő lemondott a választmányi tagságról. Helyébe a közgyűlés Kovács Andorné urnőt választotta meg.

Végül több, a választmányi ülésen már előadott ügy elintézése után, a közgyűlés a tisztviselőknek s a választmányoknak köszönetet szavazott. Elnök megköszönte a megjelenteknek érdeklődésüket s az ülést bezárta.

A pozsonyi állatvédő egyesület köréből. Az O. Á. V. E. által kiadott Gyermechnaptárból 2000 példány küldetett t. *Göndör Károly* urnak, a kath. el. iskolák igazgatójának, aki 1359 példányt szives volt közvetlen és közvetve az iskolákban elhelyezni. Megmaradt 600 példány, melyeket a mindig áldozatkész egyesületi titkár *dr. Kovács Lajos* vett meg és osztott ki ingyenes terjesztés céljából az evang. és izr. el. iskolák között. Az ügy nevében itt is köszönetet mondunk *dr. Kovács Lajos* titkár úrnak.

A Krassó-Szörény-vármegyei állatvédő egyesület köréből. Tudomásunkra jutott, hogy az egyesület fírad-

hatlan és lelkes főtitkára *Tafferner Béla* főgimn. igazgató, abból a célból, hogy a köznép tudomást szerezzen arról, hogy az állatkinzást és a madarak pusztítását a törvény büntetés terhe alatt tiltja, saját költségén 5000 db. hirdetményt nyomtatott három nyelven, s Krassó-Szörény vármegye 368 községébe hivatalos uton szétküldette. Csak a legnagyobb elismeréssel regisztrálhatjuk ezt a követésre méltó példát.

A „*Mecsek-Egyesület*“ madárvédő osztályának az 1908. évre szóló jelentéséből közöljük a következőket: Az osztály az állatvédelem iránti érdeklődést igyekezett ez évben is fentartani s fokozni. Ujabb figyelmeztető táblákat helyezett el különféle helyeken evvel a felirással: *Csak a szivtelen és tudatlan ember nem védi a hasznos állatokat, madarakat.* Gondjaiba vette a városi gazdátlan galambokat, etette több helyen az egyéb madarakat s gondoskodott számukra fészkelő alkalmatosságokról is. Közbelépett és rendőrkapitányi rendeletet provokált a Pécs városi állatkinzások ellen s ezt az ügyet helyi lapokban ismételt szóra hozta. Az O. Á. V. E. által kiadott „*Gyermeknaplót*“ ajándékképpen 200 példányban osztotta ki. Perselyek elhelyezésével céljaira gyűjtést rendezett, elég szép eredménnyel.

E madárvédő osztály elnöke Várady Ferenc, titkárja Róna Jenő, pénztárosa Mayer Károly, ki egymaga is kiváló állatbarát volt, míg 1908. évi decemberben történt elhunytával ki nem ragadtatott az ügy szolgálatából.

Állatok világa.

Lábát csipkedő szárnyas. Tyukféléknél elég gyakran tapasztaljuk, hogy a maga, vagy a társa tollazatát tépi. Ezt vagy pusztán rossz szokásból teszi, vagy élősködőtől kinezva cselekszi, avagy végrehajtja, mert állati táplálék felvételének szükségét érzi. Már ritkább, de előfordul, hogy talán ugyanily okból, a szárnyas lábait, különösen az ujjait csipkedi, olyannyira is, hogy vérzik, sőt meg is csonkul. Ezt az esetet először kanárin, aztán csibén, majd meg kalitba helyezett szarkán láttam s az okát kideríteni képes nem voltam. Tavaly 3 drb. rántani való fiatal csibén észleltem a piacon. Nagyító üvegemet elővéve s annak a segítségével vizsgálatot ejtve megállapítottam, hogy az állatok a lábukon rühesek. Ez esetben tehát bizonyosnak mondható, hogy a viszketegség vitte rá a csibéket lábuk, ujjuk csipkedésére.

Hasonló, de különösebb esetről értesülök most egy amerikai közleményből. Eszerint egy *Pawyer* nevű farmer 100 drb. olasz tyuktojást vásárolt és azokat kotlók alatt kiköltette, s az így nyert ivadék tojásait a következő évben mesterségesen költesztette ki. Az eként keletkezett csibék egymás lábát annyira csipkedték, hogy egyeseknek az ujjai is lerongyolódtak. Nagy nehezen azonban mégis felnevelte az állatokat a tulajdonos. Az ezt követő évben megint költesztő gépben és pedig 5-ször kelesztetett az illető csibét s ezek is lábcsipkedők lettek. Megkísérelte hus eleséget adni nekik, a lábrágcsálással azonban

nem hagytak fel. Érdekes, hogy a legutóbbi kelésű csibék már a tojásból való kikelésük után csakhamar beleestek a káros lábrágásba!

Bár nincs kizárva, de nem eléggé valószínű, hogy ez az utóbbi eset is élősködők kinzásával (rühvel) volt kapcsolatos, s akkor a keltesztő gépet kell gyanuba vennünk, mely rühatkákkal talán már az első belerakott tojásokkal fertőződött, s onnan származott tovább minden kikelt ivadékra, de gondolkodóba ejt efelett az a körülmény, hogy nem önmagukat, hanem egymást csipkedték a csibék és rágták le egymás ujjait.

Gyanu kél arra is, hogy itt egy az elődök szervezetében megrögzött rossz tulajdonság további átörökítéséről van szó, hiszen több tojás-generation keresztül ismétlődött az a kalamitás, ez esetben tehát okvetlenül indokolt volna ilyen lábrágó-példányok után ivadékot nem nevelni.

Szóba jöhet még a mészhiány, foszforsav hiánya a csibe szervezetében, mely már ab ovo forog ott fenn. Hogy ez lehetséges, azt kísérletes tanulmányok bizonyítják. Beteges, élhetetlen csibe az, amely a héjban való fejlődés közben elég mészhez nem jutott, mert a tojásban nem volt elég s a meszes tojánhéjból se volt felvehető. A tanulmányok eredménye szerint életre képes, normális csak az olyan éppen kikelt csibe, amelynek apró testében legalább 0.2100 grm. mész foglaltatik és csenevész, hullatag az, amelyben csak mintegy 0.1600 grm. vagy még kevesebb ily ásványi anyag van.

Hogy esetleg mész és foszforsav utáni vágyból cselekszi-e hát meg a csibe a mondott lábrágó műveletet, az se bizonyos, de nem valószínű. *Mo.*

A **ló u. n. butasága.** *Octave Mirbeau* nem régen megjelent művében szóra teszi a különféle állatoknak s így a lónak is az automobil szemből tanúsított viselkedését s előre kijelenti, hogy az embernek *Buffon* szerint, legnemesebb vívmánya, a ló, egyszerűen stupid (buta) állat.

A stupid szó azonban, amint *Mirbeau* további fejtegetéséből kitünik, egyszerűen a butaság jelzővel nincs végleg és tökéletesen kifejezve, abban benne foglaltatik még a részvétlenség a történők iránt, a magával jötehetetlenség, a véghetetlen közöny, a kétségbeejtő non kuramia és hülyeség.

Jelzi mindenek előtt, hogy a ló, ha mellé fogott igástársa esetleg összeroskad és kimulik — ügyet se vet reá és evvel szemben nem irható fel intelligenciája javára, hogy pl. a gyepmester kocsiján ég felé kapáló vagy merevedő lábait látva állattársának, izgalomba jő, egész testében reszket, talán fel is nyerit, s eliramodik, kitör. Ez *Mirbeau* szerint, nem részvétérzés, vagy féltelmi, aggasztó érzés, hogy őt is hasonló sors érheti, hanem pusztán a szagló érzék által kiváltott ösztönyszerű, akaraton kívüli reakció. A ló — mint mondja — fél a szagtól, szintől, világosságtól, árnyéktól, még a lovása, kocsisa s önmaga árnyékától is; fél egy szél-től felvert papirdarabtól, valamely elébe leeső tárgytól, egy fénylő üvegcsereptől; vizen tükröző holdfénytől,

levélzörgéstől stb., tehát gyáva is; de butaságának nagy voltában, mikor a *nem várt, nem sejtett* automobil már majdnem elüti, csak akkor ágaskodik fel, oldalalog el, tör ki s zuz, ront szét mindent, még önmagát is. Hasonlóan a nyulhoz, előre nem, csak két oldalra lát, csak ott vesz észre dolgokat. Hogy baleset nélkül, egyenesen előre kocoghasson, nem is szabad látnia. Kössük csak be a szemeit bátran s menni fog megállás, oldalgás nélkül, engedelmesen, akár órákon át, de nincs élő lény, amely az automobilon haladóra veszedelmesebb volna a lónál. Én részemről — mondja *Mirbeau* — valahányszor evvel a gyámoltalan, buta állattal találkozom utközben, mindannyiszor meglasztom a menetet, vagy meg is állok, mert sohase vagyok biztos abban, hogy valami ostobaság nem forog ez állat korlátolt elméjében.

Örvendjünk, hogy ez az állat nemsokára végkép letűnik a forgalom színteréről!

*

Ez a tisztelt francia vagy reklamot csinál fejtegetéseivel valamely automobil-gyárnak, vagy sok sulyos bajérte bőrét és csontjait ama bizonyos „öntovábbítás“ közben, avagy aztán mindkét rugó hajtja, mikor a lóról — még csak kivételt sem téve — ilyen lesújtólag nyilatkozik.

Egy bizonyos: a lóba, ebbe a legelső rendű munkás állatba, százezer évek óta bele van verve az önmegadás, a feltétlen, vak engedelmeskedés, a rab-szolgaság érzete; s nagy kár, hogy a t. francia ezt számitásba nem veszi itéleténél s butaságnak tudja beezt is úgy, mint a respektust dolgoktól, tárgyaktól, jelenségektől, melyekkel szemben a homo sapiens is respektussal viseltetik, míg meg nem ismeri, meg nem különbözteti.

Én részemről szerettem volna próbát tenni a t. lóbutitíval akként, hogy neki eresztettem volna akár elülről, akár oldalról vagy hátrulról egy sziporkázó, töffögő, füstölő automobilt akkor, mikor a szörnnyeteget még hirből sem ismerte. Majd megláttam volna aztán, hogy hol az ész, hol a bátorság.

Hiszen jöjjön el a t. ur hozzánk Budapestre s nézze meg az automobil csak 2-szer—3-szor látott lovakat, hogy mibe veszik azt. Semmibe. Vagy amelyek veszik azt valamibe, akár a szél által felkapott papírt, suszterinas feldobott cipőjét s bármi más hasonlójelenséget, azok szokatlanok, vagy rossz szeműek, talán buták is, de betegség miatt buták, vagy meg vannak fosztva tájékozódó képességüktől a kantár szemellenzőivel.

Uram bocsásd, csak az kellene már, hogy az automobilozók kedvéért lesöpörjük a lovat a létezés teréről, nehogy meghökkenésükkel bajba sodorják a masinát és az azon ülőt. Csak lassítsa t. franciánk ezután is a menetet, ha *Equus cabalus*nak, esetleg „Hans az okos“-nak nevezett, ő általa *Dummer Augusta* degradált lovat lát; azért homo sapiens ő, hogy a „gyengébbnek“ engedjen. Azt pedig, hogy egyik meg mihamar az *utolsó* lovat is — bizza nálánál e téren okosabb emberekre.

Monostori K.

Fehér tigris. Ismeretes, hogy egy és ugyanazon családhoz és fajtához tartozó állat a környezet és különböző életkörülmények állandó és hosszú befolyása alatt változásokon megy végig, amelyek leggyakrabban és a legfeltűnőbb módon, a külsőt illetően, a színen vehetők észre. Csak a nyulat hozom fel példának, amelyik nálunk sárgás és szürke, fent a magas alpokon pedig, főleg télen, majdnem hófehér. Mikor ezelőtt két évvel a stájerországi Wechsel hegyláncan mászkáltam végig, egy sereg fehér madár repült fel előttem; hangjuk, repülésük teljesen olyan volt, mint a fogolyé. Egy stájer pásztor azt mondta, hogy azok foglyok voltak.

Ezek az eltérések állandók. Vannak azonban ritka, sporadikus eltérések is, amelyeket inkább a természet tréfálkozásának lehetne nevezni. Ismeretes a mondás: „ritka, mint a fehér holló“. A holló fekete színű, de előfordul tényleg fehér is, de ritkán. Nem régeből hallottam, hogy itt a szomszéd Stájerban az egyik vadásznak néhány évvel ezelőtt sikerült egy ilyen fehér hollót puszkavégre kapni. Magam is láttam már fehér verebet, de minden igyekezetem dacára sem tudtam elcsipni. Fehér elefántokról pedig már eleget olvashattunk.

Nemrégeből hozta a „Daily-Mail“ egy keletindiai lap nyomán, hogy egy *fehér tigris*t is sikerült már elejteni. A nevezett lap szerint két benszülött vadász bivaly-vadászaton egy tigris és vadkan közt lefolyt csatának a nyomaira bukkant. A fehér szőr, amely ott szerteszét hevert, fölkellette kíváncsiságukat, s azon elhatározásra bírta őket, hogy a nyomnak utána járnak. A vadkant néhány lépésnyire élettelenül találták, s valamivel odább egy fehér nagy állatot láttak a bozótban eltűnni. Néhány lövést tetek rá, amelyek ki is oltották az állat életét, mert amikor másnap a zsákmány keresésére indultak, egy gyönyörűen kifejlett nagy fehér tigris találtak a gyepon holtan elterülve. Értékes bőrét a Calcuttai muzeumnak ajándékozták.

A krokodil mint életmentő. Amily ártalmatlan és álmosnak látszik a krokodilus, époly veszedelmes meggondatlanul a közelébe menni. Érdekes dolgokat beszél el a „Je sais tout“ azon alkalmából, hogy egy fiatal hindu nő *Mlle Siva* krokodilusaival, amelyeket maga nevelt és dresszirozott, a párisi cirkuszban fellépett, s ott bemutatta, hogy még ezen dresszirozhatatlannak látszó állatok is alkalmas módon hogyan ragaszkodnak az emberhez és engedelmeskednek az ember akaratának. *Mlle Siva* az előkelő hindu papi kasztból származott. De mert az angol nevelőintézetben magába szítt modern nevelés és felfogás folytán a hindu kasztok szigorú szabályain sokban túltette magát, menekülnie kellett. Hamarjában egy cirkuszba szegődött be, s ott különösen a krokodilusok és alligátorak nevelésére és szelidítésére adta magát. S ezen hivatását oly hévvel és lelkesedéssel töltötte be, hogy valóban csodálatra méltó dolgokat művelt ezen szörnnyetegekkel. De bármennyire tudott is azok felett egy tekintetével és szavával uralkodni, azért egyszer mégis komoly veszedelembé került ő is. Ép egy fiatal alligátort etetett ölében a medence mellett apró husdarabokkal, mikor

az állat kezéből kisiklott s a medencébe ugrott az öregek közé. De mert a krokodil különös előszeretettel szokta a fiatal testvéreit fölfalni, Mlle. Siva veszedelemben látta kis kedvencét. Bizva neveltjeinek ragaszkodásában, gondolkodás nélkül utána ugrott a medencébe ő is. De majdnem vesztére. Siva ugyanis nem gondolt arra, hogy a medencében egy 50 éves 2 méter hosszú új jövevény is van, amelyikre szigorú tekintete még nem parancs, s mosolya még nem lebilincselő. Ez a szörnyeteg kítátott torokkal vetette már magát a szelidítőnőre s feltétlenül szétörli hatalmas fogazatával, hogyha leghűbb és idősebb neveltje Jack, aki a másikinál is hatalmasabb volt, s már 70 évet számlált, hirtelen ugrással meg nem menti. Jack ugyanis egy pillanat alatt észrevette szeretett ápolójának veszedelmes helyzetét, s egy villámgyors mozdulattal a támadó és ápolónője közé vetette magát, védőpajzsul tartva hatalmas páncélját. Ápolónőjét megmentette, de hatalmas torka rettenetes fogaival olyan csapást mért a támadóra, hogy annak sebe oly veszedelmes volt, hogy el akarták pusztítani. De Siva nem engedte, hanem egy ügyes orvos segítségével bevarta a sebet, s odaadó ápolása mellett az állat felgyógyult.

Hogy az ember szeretetteljes bánásmóddal még az állatoknál is mennyire mehet, élőbizonyíték arra az a hihetetlen körülmény, hogy Siva krokodiljai az ő jelenlétében még fogukat is ki engedték huzni. Hogy a francia lap nem tuloz-e egy kissé, azt persze mi nem tudjuk ellenőrizni.

Janicsár.

SZEMLE.

A hasznos madarak üldözésének büntetése tekintetében ismét egy érdekes adatról tehetünk említést. Solingenben Németországban egy Sch. nevű lakos nagy hó idejében hálóval fogdosta a verebeket, mert ezek tyukjai elől elszedték az eleséget. Egy izben véletlenül egy rigó került a hálóba, minek következtében Sch. ellen feljelentést tettek. A solingeni bíróság a vádlottat felmentette, mi ellen a hatóság az elberfeldi törvényszékhez fellebbezte az ügyet. Ez a törvényszék a vádlottat pénzbírságban marasztalta el, mert számolnia kellett volna azzal a lehetőséggel, hogy ily havas időben a hálóba éneklő madár is kerülhet. A vádlott fellebbezését a harmadfoku bíróság Düsseldorfban elvetette és a marasztaló ítélet jogerőre emelkedett.

Kutyák versenyfutása ellen és mellett sok szó esett. Az igazság talán abban keresendő, hogy versenyfutásra csak oly kutyák alkalmazandók, melyek természetüknél és használati módjuknál fogva futásra vannak alkotva. Ily kutyák első sorban az agarak, melyek versenyekben Angliában, de nálunk is, gyakran szerepelnek és tulajdonosaiknak nagy jövedelmet szereznek. Az angolországi verseny-agarak teljes vágatás közben másodpercenként 18—23 métert futnak. Ezzel szemben a futó nyul legnagyobb sebessége 18 métert meg nem halad és a legjobb versenylő sem viheti másodpercen-

ként többre 19 méternél. — Az eszkimó kutyák Hays megfigyelése szerint öt óra alatt 75 km.-nyi utat tettek sima jégen, ami tekintve az ut nagy hosszát, szintén igen nagy sebességnek mondható. A nevezett utazó kutyái egy izben kivételesen 11 kilométert tettek meg 28 perc alatt, és vissza 33 perc alatt. — A „Field“ általánosan ismert angol sport-lap említést tesz egy versenylő és egy „foxhound“ versenyfutásáról. A négy angol mérföldre terjedő pálya befutásánál a kutya lett a győztes. A versenylő csak két mérföldet futott másodpercenként 16 m. sebességgel, a kutya pedig az egész pályát másodpercenként 18 m. sebességgel futotta be.

Állatvédelmi szempontból versenyfutások nem pártolhatók, de ha már történnek, akkor, úgy mint az Angliában, Belgiumban és Hollandban gyakorlatban van, csakis futásra alkotott kutyafajták és csakis abból a célból használtassanak versenyfutásra, hogy szakértő bírálok előtt futási képességeikről tanuságot tegyenek.

— yi —

Gümőkórnak terjesztése legyek útján. Az észak-amerikai Egyesült Államok egyikében Massachusetts kórházaiban dr. Lord beható megfigyeléseket tett a gümőkór terjedésének módjai tekintetében. Tapasztalása az volt, hogy a legyek is nagyban hozzájárulnak a gümőkór bacillusainak átviteléhez, illetőleg terjesztéséhez. Dr. Lord szerint, ha egy bacillus a légy testébe kerül, ott megszorodik. Dr. Lord szerint egy-egy légyfolt 5000 számra tartalmazhatja a bacillusokat, és 30 megfertőzött légy három nap alatt 6—10 millió bacillust képes kiüríteni az általuk minden helyütt és tárgyon hátrahagyott foltokban. Dr. L. szerint ezek a megfertőzött légyfoltok azért válnak oly veszedelmesekké, hogy élelmiszereken is bőven található. Ebből dr. L. azt a helyes következtetést vonja le, hogy az élelmiszereket gondos elzárás, beborítás és takarás által mindenképp meg kell óvni a legyektől.

Vízi madarak védelme Hollandiában és Németországban. A hollandi kormány már több év óta több oldalú intézkedést tesz a tengeri és mocsári vízi madarak védelme érdekében, mely intézkedések mostanában a német kormánytól is követésre találnak. Borkum—Ostlandban védett területen egy madártelep áll folytonos megfigyelés és kimélet alatt. Ugyanilyen védterület felállítására Memmert-ben van tervben. A telepekre külön e célra alkalmazott örök ügyeknek fel.

— yi —

Törvény — törvény. Egy német szaklap a következő eseményt közli Herdorfból: A vadászati tilalom évszakában történt, hogy gyermekek üldözőbe vettek egy őzet. A megriasztott őz neki iramodott egy tul magas kerítésnek és annak átugrása közben lezuhant és 3 lábát eltörte. Egy helybeli vadászbérlő az állatot agyonlőtte, hogy kinjaitól megszabadítsa. A bérlőt feljelentették és a törvényszék vadászati kihágás miatt pénzbírságra ítélte. A bíró az ítélet kimondása után a vádlottnak kijelentette, hogy ő ezuttal a „morál“ áldozata. — Azt hisszük, hogy ehhez a felfogáshoz szó férhet.

— yi —

HIREK.

Gyermeknaptárunk a telepés községek népiskoláiban. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ur, aki az O. Á. V. E. törekvései iránt mindig élénk érdeklődéssel és jóakarattal viseltetik és ki a Gyermeknaptárból évről-évre több ezer példányt szokott megrendelni, ez évben is 3350 drb.-ot rendelt és küldetett a telepés községekbe a népiskolai tanulók közt leendő kiosztás végett. Az O. Á. V. E. külön feliratban mondott meleg köszönetet a miniszter urnak az ügy pártfogásáért.

Herman Ottó kitüntetése. Herman Ottót, a Magyar Ornithologiai Központ vezetőjét, az O. Á. V. E. tb. elnökét, európaszerte méltányolt működésének elismeréseképpen az angol királyi madárvédő társaság (The Royal Society for the protection of Birds) tanácsának utolsó ülésében, a madárvédelem terjesztése körül szerzett érdemeiért, egyhanguan tiszteleti tagjává választotta. A társaság elnöke Portland hercegné, al-elnöke Stamford grófja. Örömmel és büszkeséggel regisztráljuk ezt a hirt.

A bécsi állatvédő egyesület január 20-án tartott választmányi ülésében, az O. Á. V. E. 25 évi fennállása alkalmából megjelent és a bécsi egyesületnek is megküldött munka ötletéből, dr. Holland elnök indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a magyar Or-

szágos Állatvédő Egyesületnek, működése elismerésül az egyesületi nagy ezüst érmet a disz-oklevéllel adományozza és az O. Á. V. E. elnökének és ügyvivő al-elnökének tiszteletbeli tagokul leendő megválasztását az ideai közgyűlésnek ajánlani fogja. Az említett választmányi ülésben dr. Holland elnök és Sturm titkár hangsúlyozták, hogy az O. Á. V. E. és a bécsi á. v. e. között mindig szívélyes viszony állott fenn.

Új állatvédő egyesület. A budapesti „Állatok élve boncolása ellen küzdő egyesület” alapszabályait a m. kir. belügyminiszter az 1909. évi 16889. sz. alatt láttaozta.

A kártékony hernyók a gyümölcsösökben, a földmivelésügyi miniszter f. é. február hó 18-án 24000/VI—3. sz. alatt kelt rendelete szerint, a múlt évben ismét *kiszámíthatatlan károkat* okoztak. A földmivelésügyi miniszter ez alkalomból megújítja azokat a rendelkezéseket, melyeket a hernyók és káros rovarok irtása érdekében kiadott. Ezuttal is csak ismételve utalhatunk arra, hogy ha gyümölcsstermelőink általánosan, értelemmel és lelkesen felkarolnák a hasznos madarak védelmének a Magyar Ornithologiai Központ és az állatvédő egyesületek által propagált ügyét, akkor a „kiszámíthatatlan károkat” helyébe bő termések lépnének.

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** tanár, egyesületi főtítkár, felelős szerkesztő.

Kiadja az **ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.**

IFJ. KÜHNEL MÁRTON a „Magyar Ornithologiai Központ” felügyelete alatt álló

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára

BARANYA-KÁRÁSZON, u. p. Szászvár. Vasut: Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a M. Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítményein.

Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta: az összes odulakó cinegék (szén-, kék- és barát-, fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekeres, kerti rozsdafarkú fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a szén-cinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyszögletű tág bejáróval; a szürke légykapó, házi rozsdafarkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllel készül. Szállításnál a fedelek harántul átütött szegekkel vannak lezárva.

Legcélszerűbb $\frac{9}{10}$ rész A és B mintát (egyenlő számban) és $\frac{1}{10}$ rész C esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonalapzatokon nyugvó lábakkal a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábon álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ástott oszlophoz erősíthető. Kisebb kertek számára.

Etető-szekrény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etető-asztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kisebb kertek számára.

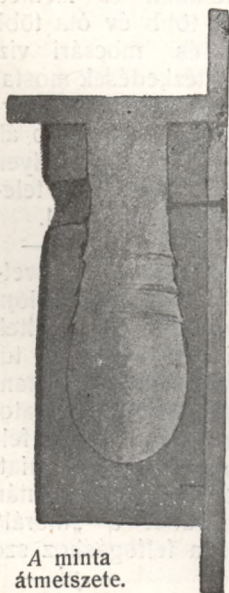
Ablak-etető: a kertre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegezés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szögekkel erősítheti a keretekre.

ÁR JEGYZÉK:

Fészekodu, A) minta ... db	85 fill.	Etető-kunyhó, csak a felső rész, lábak nélkül ...	18 K	Madárkalács, téli etetéshez, magvakból és fagygyuból előállítva, $\frac{1}{2}$ kilós darabokban, 1 kilogramm 1 K
" B) " ... "	110 "	Galambduc-etető ... db	10 "	5 kilós postacsomag 5 K
" C) " ... "	70 "	Etető-szekrény ...	10 "	
" D) " ... "	250 "	Ablak-etető ...	2.50 "	
Etető-kunyhó, lábakkal együtt ...	32 K			

NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasutállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendő.

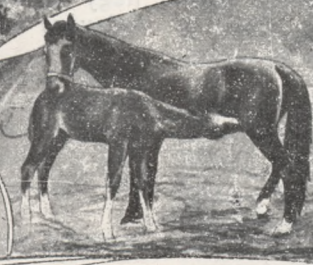
„Jókai” könyvnyomda nyomása, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

A minta átmetszete.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánn nyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 ÁPRILIS

:: 4. SZÁM ::

TARTALOM: Az O. Á. V. E. rendes évi közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése. — A M. Á. V. E. Sz.-éhez csatlakozott egyesületekhez a „Madarak és Fák napja“ ünneplése tárgyában. — A madarak hasznáról és káráról. — Néhány adat az ebtartáshoz és eb gondozáshoz. — *Egyesületi hírek:* Az O. Á. V. E. választmányának, úgy is mint a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottságának ülése 1909 márc. 13-án. — Az O. Á. V. E. választmányának 1909 április 1-én tartott ülése. — A Nagybányai Állatvédő Egyesület megalakulása. — A nagyváradai állatvédő-egyesület alakulása. — *Állatok világa:* A kutyák életéből. — Hős kotló. — Pulykaméreg. — *Szemle:* Madártollak és hullák mint kalapdíszítések. — Hűsége állatok szerepe a délolaszországi földrengés alkalmával. — Az állatok emberséges levágása. — *Vegyesek:* Az „Előállatok élve boncolása ellen küzdő egyesület“. — Ebek vedlése. — Nagymérvű ebzárlat Budapesten. — *Hírek:* Halálozás. — Tafferer Béla néj. — Máday Izidor kitüntetése. — *Irodalom:* „Állatvédők törvénykönyve.“ — Miként ünnepeljük a madarak és fák napját? — „Madárvédelem.“ — „Állattenyésztési Szemle.“ — „A Madarak és Fák napja.“

Az Országos Állatvédő Egyesület rendes évi közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése.

Mindkét ülés f. é. május hó 9-én délelőtt 11 órakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagytermében (IX., Köztelek-utca 8) fog megtartatni.

Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. jóváhagyott alapszabályainak bemutatása. 3. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. múlt évi működéséről titkári jelentés. 4. Az O. Á. V. E. 1908. évi pénzkezelésének kimutatását és vagyonmérlegét bemutatja a pénztáros. 5. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 6. Az O. Á. V. E. 1909. évi költségvetése. 7. Az O. Á. V. E.-be husz választmányi tag és számvizsgáló-bizottság választása. 8. A M. Á. V. E. Sz.-hez csatlakozott új tagok felvétele. 9. Az O. Á. V. E. módosított alapszabályainak

nyomán szükséges intézkedések előkészítése. 10. A M. Á. V. E. Sz. alapszabályainak nyomán szükséges intézkedések. 11. Esetleges indítványok tárgyalása, amennyiben azok megelőzőleg az O. Á. V. E. elnökségéhez bejelentettek.

* * *

Tisztelettel kérjük az Országos Állatvédő Egyesület tagjait, hogy a gyűlésen megjelenni szíveskedjenek.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületeket, hogy képviselőiket a nagygyűlésre való részvételre felhívni szíveskedjenek. Azok az egyesületek, melyek képviselői a megjelenésben akadályozva lennének, idejekorán szíveskedjenek gondoskodni arról, hogy az egyesületnek a nagygyűlésen leendő képviselőjével más oly személyiség bizassék meg, aki a gyűlésen részt veend.